

Motion till riksdagen
2007/08:So386

av Mikael Oscarsson (kd)

Nolltolerans i alkoholpolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kontrollen av försäljningen av folköl.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nolltolerans i polisens arbete med ungdomar och alkohol.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommuners skyldighet att erbjuda stödsamtal för barn och ungdomar vars föräldrar missbrukar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändringar av LVM så att tvångsvård av gravida kvinnor kan ske för att förebygga fosterskador.

¹ Yrkande 2 hänvisat till JuU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Det pratas i vårt samhälle om alkoholfria zoner. Vi kristdemokrater förordar att graviditeten, barndomen, idrotten, arbetslivet och trafiken ska vara sådana zoner. En alkoholfri uppväxt är också ett av de prioriterade delmålen inom alkoholpolitiken, men tyvärr ett mål som idag inte nås på ett tillfredsställande sätt.

Barn och ungdomar utgör den viktigaste målgruppen i det förebyggande arbetet dels för att alkoholdebuten ska skjutas fram så långt som möjligt i barndomen, dels för att de inte ska behöva växa upp i en hemmiljö präglad av alkohol.

För att uppnå en senarelagd alkoholdebut är det angeläget att minska tillgänglighet och efterfrågan. Detta kan uppnås genom en mer idog kontroll av att åldersgränsen vid försäljning av folköl efterlevs. Kommuner och handlare måste här ta ett gemensamt ansvar. Ett alternativ är att helt förflytta försäljningen från livsmedelsbutikerna.

Det är också viktigt att stoppa langningen till våra ungdomar. Ofta sker denna olagliga försäljning till ungdomar på väl kända platser. I Växjö har polisen arbetat framgångsrikt genom att utifrån nolltolerans arbeta mer aktivt med frågan om ungdomar och alkohol. När ungdomar påträffas onyktra eller med alkohol på sig tillkallas föräldrarna för att komma och hämta ungdomarna på plats. Om föräldrarna inte bryr sig görs en anmälan till socialtjänsten. Föräldrar och ungdomar bjuds sedan in till en informationsträff. Polis och åklagarmyndighet har också drivit fler fall till domstol, både mot ”professionella” försäljare och föräldrar eller syskon som langat till egna barn eller syskon.

Denna nolltolerans har lett till att stämningen på stan förbättrats, att antalet misshandelsfall minskat och att det blivit svårare att få tag på illegal alkohol. Antalet ungdomar intagna för alkoholförgiftning har också minskat. Detta är ett arbetssätt som bör bli standard inom varje länspolismyndighet.

Idag beräknas ca 200 000 barn växa upp i hem där båda eller den ena föräldern är alkoholist. En viktig insats för dessa barn och ungdomar är att alla kommuner erbjuder stödgrupper i den egna kommunen eller i samarbete med intilliggande kommuner. Detta är en verksamhet som behöver utvecklas, och resurser behöver omfördelas till förebyggande och stödjande insatser, vilket samhället vinner på i längden. Alla kommuner bör ha en skyldighet att erbjuda stödgrupper, vilket har visat sig vara en av de viktigaste insatserna för gruppen glömda barn.

Situationen vad gäller graviditeten som alkoholfri zon är inte heller tillfredsställande i Sverige. Alla kvinnor bör genom mödra- och barnavårdscentralerna ges stöd att avstå helt från alkohol under graviditeten. För de särskilt utsatta kvinnorna och barnen bör också lagrummet skärpas för att möjliggöra tvångsvård. I Norge finns möjlighet för socialtjänsten genom lagstiftningen att tvångsvårda kvinnan, men med tanke på fostrets utsatta risk för skador även om den blivande mamman inte själv uppfyller kriterierna för tvångsvård.

Detta bör nu även genomföras i Sverige, med hänvisning till socialutskottets betänkande 2004/05:SoU15 där allianspartierna skriver (reservation 17):

Fel! Okänt namn på

”Vare sig i den nuvarande eller den av regeringen föreslagna utformningen av LVM finns något uttryckligt skydd för fostret. Den omständigheten att en kvinna i princip har rätt att avbryta en graviditet innebär ingalunda en rätt att utsätta ett foster som avses att framföras för oacceptabla risker. Vi anser därför att LVM bör ändras så att tvångsvård av gravida kvinnor med missbruksproblem skall kunna ske när detta är nödvändigt för att förebygga fosterskador. Norge har en sådan tvångslag och även om den inte används så ofta, har den enligt uppgift en förebyggande effekt. Det finns en risk att en sådan utvidgning av LVM leder till att missbrukande kvinnor inte söker sig till mödrahälsovården av rädsla för att bli tvångsomhändertagna. För att minimera den risken måste det göras tydligt i lagen att tvångsomhändertagande är en sista utväg.

Det är angeläget att information om alkoholens skadeverkningar på foster ges så tidigt som möjligt, redan vid tidpunkten för graviditetstestet. I de allra flesta fall är det att föredra om den gravida kvinnan får stöd att avbryta sitt missbruk frivilligt. Att förbättra den delen av mödrahälsovården ingår i de riktlinjer som Socialstyrelsen nu utformar. Vi anser emellertid att det är orimligt att samhället inte har någon möjlighet till tvångsåtgärder i de fall en gravid kvinna trots erbjudande om hjälp fortsätter sitt missbruk. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.”

Stockholm den 3 oktober 2007

Mikael Oscarsson (kd)